

1. Τρέχουσες (μακρο-)οικονομικές εξελίξεις

ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, τεύχος 44, 2021, σσ. 6-14

1.1. Η εξέλιξη των συνιστωσών της ζήτησης μεταξύ πρώτου και δεύτερου lockdown

1.1.1. Εισαγωγή - Εγχώρια και εξωτερική ζήτηση

Γιάννης Παναγόπουλος

Στη συγκεκριμένη ενότητα, αξιοποιώντας τα υπάρχοντα καταγεγραμμένα μακροοικονομικά στοιχεία, προχωρούμε στην ανάλυση των τρεχουσών εξελίξεων της πορείας της ελληνικής οικονομίας στο διάστημα μεταξύ του πρώτου lockdown έως και πριν την έναρξη του δεύτερου lockdown τον Νοέμβριο του 2020. Το πρώτο πράγμα που παρατηρούμε, με βάση τα αποτελέσματα του Πίνακα 1.1.1, είναι η συνέχιση, με λίγο πιο συγκρατημένο τρόπο, των αρνητικών επιπτώσεων από το πρώτο lockdown λόγω της πανδημίας Covid-19. Πιο συγκεκριμένα, η ύφεση της οικονομίας, το τρίτο τρίμηνο του 2020, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019, ήταν της τάξης του -11,7%. Σε επίπεδο εννιαμήνου είχαμε επίσης μια σοβαρή υποχώρηση στον ρυθμό μεγέθυνσης της οικονομίας. Δηλαδή από μεγέθυνση της τάξης του 1,77%, το πρώτο εννιάμηνο του 2019, είχαμε ύφεση της τάξης του -8,48% το αντίστοιχο εννιάμηνο του 2020.

Σε ό,τι αφορά τους επιμέρους παράγοντες που συνέβαλαν στην πορεία της καταγεγραμμένης αυτής ύφεσης του ΑΕΠ (-11,7%), στο τρίτο τρίμηνο του 2020, θα πρέπει να επισημάνουμε τη μεγάλη αρνητική επίδραση από το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών παρουσίασαν ένα πολύ υψηλό αρνητικό ποσοστό μεταβολής (-18,1%), σε όρους συμμετοχής ως προς το ΑΕΠ, εν αντιθέσει προς τα ελαφρώς θετικά ποσοστά μεταβολής που παρουσίασαν τόσο η δημόσια κατανάλωση (0,8%) όσο και η ιδιωτική κατανάλωση (0,7%). Από την άλλη πλευρά, οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου δεν είχαν καμία συνεισφορά στην ύφεση (0%). Στα «ευνοϊκά» στοιχεία της όλης κατάστασης το αρνητικό πρόσημο, το ίδιο χρονικό διάστημα, για τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (-2,5%).

Επίσης με θετικό πρόσημο, σε όρους συμμετοχής ως προς το ΑΕΠ, καταγράφεται, για το τρίτο τρίμηνο του 2020, η εγχώρια ζήτηση (1,4%). Σε ό,τι αφορά την πορεία του εξωτερικού τομέα ζήτησης, η οποία περιλαμβάνει κυρίως το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, διαπιστώνεται ο συγκριτικά σημαντικότερος αλλά και αρκετά αρνητικός ρόλος της σε σχέση με τον εγχώρια ζήτηση (με ποσοστό -15,6%) (βλέπε Διάγραμμα 1.1.1). Το αποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι ακόμα χειρότερο αν, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι εισαγωγές της χώρας δεν παρουσίαζαν επίσης σημαντική ποσοστιαία πτώση. Τέλος, σε θετικό ποσοστό κινήθηκε το ίδιο τρίμηνο η συμμετοχή της μεταβολής των αποθεμάτων στη μεταβολή του ΑΕΠ (3,66%).

Σε όρους εννιαμήνου έχουμε επίσης μια αρνητική εικόνα με κάποιες διαφοροποιήσεις στα ποσοστά συμμετοχής στη μεταβολή του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας, αποτελούν και εδώ τον πιο αρνητικό παράγοντα με την υψηλότερη συμμετοχή στην ύφεση (-9,91%) και ακολουθεί με διαφορά η ιδιωτική κατανάλωση (-2,47%). Ελαφρώς θετικό ποσοστό εμφανίζει η δημόσια κατανάλωση (0,18%), ενώ οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου έχουν σχεδόν μηδενική συνεισφορά (0,03%) (Πίνακας 1.1.1). Στα «ανασταλτικά» στοιχεία της ύφεσης υπάρχει και εδώ το αρνητικό πρόσημο στις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών (-2,42%).

Η πορεία του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος (ΔΟΚ), ως μελλοντικού «πληρεξούσιου» της ζήτησης, είναι γνωστό ότι, όπως και κάποιοι άλλοι δείκτες προήγησης, προσφέρει σημαντική πληροφόρηση –τόσο από την πλευρά των επιχειρήσεων αλλά και από την πλευρά των καταναλωτών– για τις εξελίξεις στην οικονομία. Είναι επίσης ένας σημαντικός πρόδρομος δείκτης της οικονομίας και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πρόβλεψη των άμεσων εξελίξεων που αφορούν τη μελλοντική πορεία μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Έτσι, όπως καταδεικνύεται από το Διάγραμμα 1.1.2, ο ΔΟΚ, από τον Μάιο του 2020 έως το τέλος του 2020 κινείται σταθερά γύρω από τις 90 μονάδες περίπου. Το γεγονός αυτό αποτελεί μια ένδειξη της αβεβαιότητας και της αναμονής, από πλευράς των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, για το πότε θα τελειώσει η πανδημία Covid-19.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1.1 Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

(% ρυθμοί μεταβολής¹ με εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σε σταθερές τιμές 2015)

	2018Q3	2018Q4	2019Q1	2019Q2	2019Q3	2019Q4	2020Q1	2020Q2	2020Q3	Εννιάμηνο 2019	Εννιάμηνο 2020
Ιδιωτική κατανάλωση	1,2	0,7	1,2	0,5	1,0	1,2	0,1	-8,2	0,7	0,91	-2,47
Δημόσια κατανάλωση	-0,9	-1,3	-0,1	1,4	-0,2	-0,2	0,3	-0,5	0,8	0,33	0,18
Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου	-2,1	-1,0	-0,8	-2,1	0,0	-0,6	-0,3	0,5	0,0	-0,98	0,03
Εγχώρια ζήτηση*	-1,5	-1,3	-0,7	-0,6	1,4	1,2	0,3	-9,1	1,4	0,03	-2,44
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	2,8	3,9	2,1	1,0	3,7	0,5	0,6	-12,2	-18,1	2,25	-9,91
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	2,4	2,3	1,9	1,0	1,3	0,4	0,2	-5,0	-2,5	1,39	-2,42
ΑΕΠ	0,9	1,6	1,9	2,2	1,2	1,2	0,4	-14,2	-11,7	1,77	-8,48

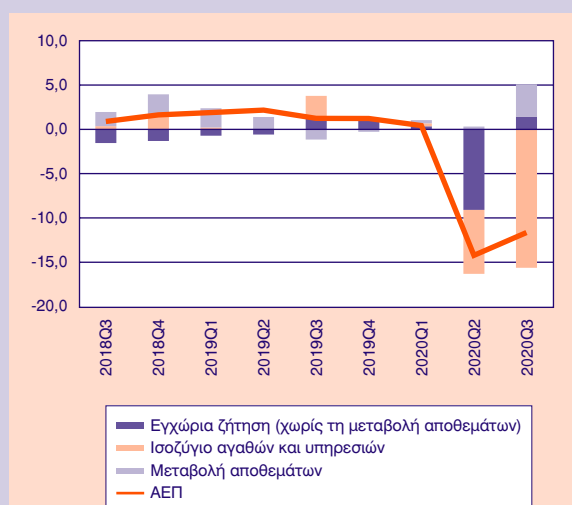
Πηγή: Τριμηνιαίο Εθνικό λογαριασμό.

* Χωρίς τη μεταβολή των αποθεμάτων.

1. Οι ποσοστιαίοι υπολογισμοί των επιμέρους μακροοικονομικών συνιστωσών ακολουθούν τον τύπο: $\frac{(X_t - X_{t-1})}{X_{t-1}} \times \frac{X_{t-1}}{ΑΕΠ_{t-1}}$. Δεν έχουμε δηλαδή απλά την ποσοστιαία μεταβολή αλλά τη μεταβολή σε όρους συμμετοχής ως προς το ΑΕΠ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.1

Συμβολή στον ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ:
Εγχώρια και καθαρή εξωτερική ζήτηση*

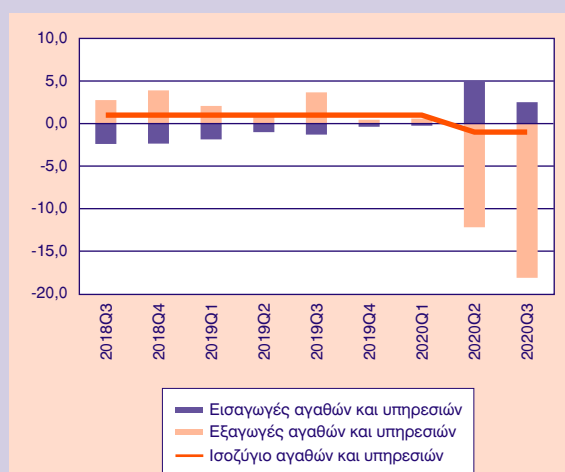

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛΣΤΑΤ.

* Επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.3

Επιμέρους συνιστώσες της εξωτερικής ζήτησης*

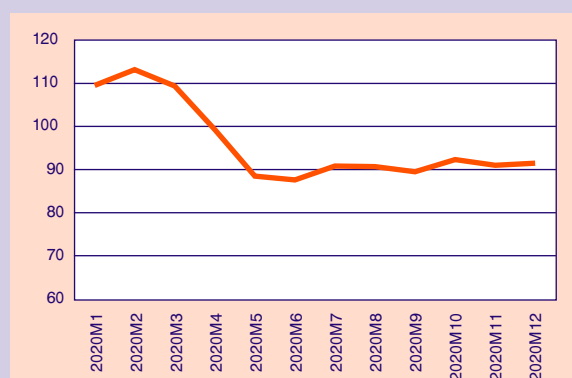

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛΣΤΑΤ.

* Επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.2

Δείκτης οικονομικού κλίματος

Πηγή: Eurostat.

Παρακάτω ακολουθεί μια πιο αναλυτική συζήτηση σχετικά με τη συνεισφορά του ισοζυγίου των αγαθών και υπηρεσιών της χώρας στη μεταβολή του ΑΕΠ για το τρίτο τρίμηνο του 2020.

Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών

Η αρνητική ποσοστιαία συνεισφορά του εξωτερικού τομέα (εξαγωγές μείον εισαγωγές) στην ύφεση του ΑΕΠ για το τρίτο τρίμηνο του 2020, όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω, κρίνεται σε γενικές γραμμές σαφώς σημαντική (-15,6%) και αντανακλά κυρίως τις

αναμενόμενες επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 στη διεθνή ζήτηση.

Ξεκινώντας από τις συνολικές εξαγωγές, να υπογραμμίσουμε ότι η συμμετοχή τους στη μεταβολή του ΑΕΠ μειώθηκε, για το τρίτο τρίμηνο του 2020, με ρυθμό της τάξης του 18,1%. Αναλυτικότερα, οι υπηρεσίες, οι οποίες αποτελούν και το σχετικά μικρότερο τμήμα των εξαγωγών σε δις ευρώ, παρουσίασαν μείωση της τάξης του 18,5%, ενώ τα αγαθά, που ήταν και το μεγαλύτερο τμήμα των εξαγωγών, παρουσίασαν μια μικρή αύξηση της τάξης του 0,6%, για το ίδιο χρονικό διάστημα. Σε ό,τι αφορά τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, σε αντίθεση με τη δομή των εξαγωγών που είναι πιο ισορροπημένες ως κατανομή, πρέπει να αναφέρουμε ότι επίσης η συμμετοχή τους στη μεταβολή του ΑΕΠ μειώθηκε με ρυθμό της τάξης του 2,5%. Αναλυτικότερα, οι εισαγόμενες υπηρεσίες παρουσίασαν μια μείωση της τάξης του 1,94%, ενώ, από την άλλη πλευρά, στα εισαγόμενα αγαθά η τριμηνιαία μείωση ήταν μικρότερη από αυτή των υπηρεσιών, και πιο συγκεκριμένα ήταν της τάξης του 0,79%.

Σε ό,τι αφορά τώρα τη συνεισφορά του ισοζυγίου των αγαθών και υπηρεσιών στον ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ, αξίζει να επισημάνουμε ξανά εδώ την ιδιαιτερότητα που παρουσιάζει η πορεία της μεταβολής των δύο μεγεθών (εισαγωγές και εξαγωγές) κατά το διάστημα της πανδημίας Covid-19. Συγκεκριμένα, όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, και τα δύο αυτά μεγέθη παρουσίασαν υψηλές αρνητικές μεταβολές το τρίτο τρίμηνο του 2020 (-18,1% και -2,5% αντίστοιχα, Πίνακας 1.1.1.). Κατ' επέκταση, όπως φαίνεται και στα αντί-

στοιχα ιστογράμματα στο Διάγραμμα 1.1.3 πιο πάνω, παρατηρείται η αντιστροφή της προσδοκώμενης εικόνας των δύο συνιστωσών με θετική τη συνεισφορά της συνιστώσας των εισαγωγών και έντονα αρνητική τη συνεισφορά των εξαγωγών στο ΑΕΠ.

1.1.2. Ιδιωτική κατανάλωση και επενδύσεις

Κωνσταντίνος Λοΐζος

1.1.2.1. Ιδιωτική κατανάλωση

Αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης αλλά και του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου

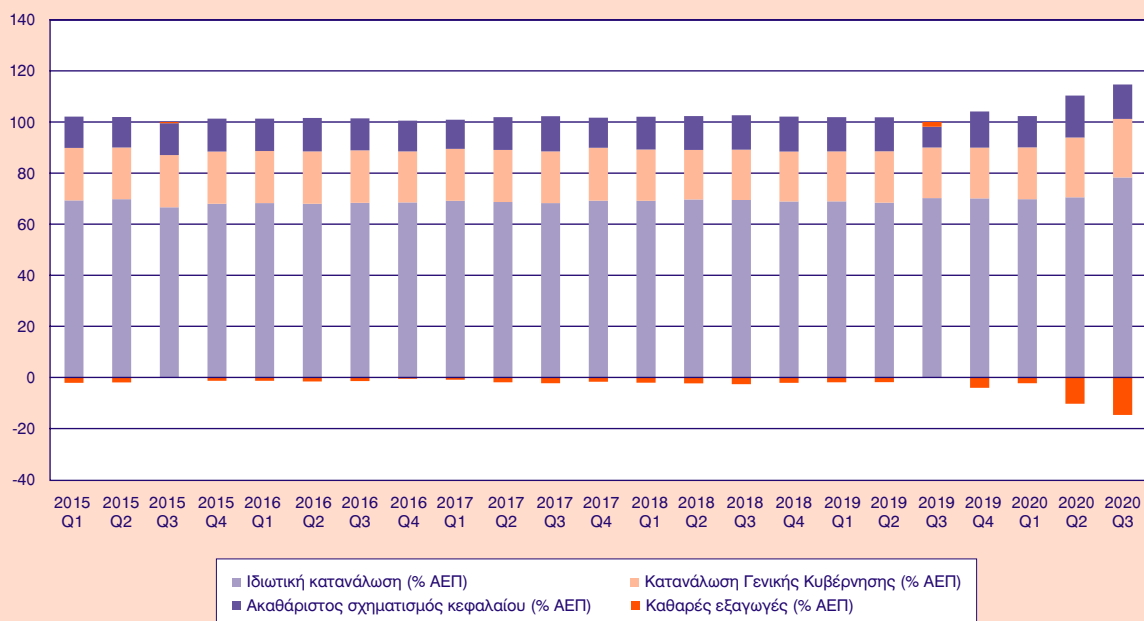
Σύμφωνα με τα τριμηνιαία εποχικά διορθωμένα στοιχεία των *Εθνικών Λογαριασμών*¹, η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε στα 31.611 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές στο τρίτο τρίμηνο του 2020, από 27.251 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο του ίδιου έτους και 31.457

στο πρώτο τρίμηνο. Επίσης, σε όρους αλυσωτών δεικτών όγκου (έτος αναφοράς 2015) η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε σε 32.063 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του 2020, σε σχέση με 27.805 εκατ. ευρώ που ήταν κατά το δεύτερο τρίμηνο και 31.701 εκατ. ευρώ που ήταν στο πρώτο τρίμηνο του ίδιου έτους. Επομένως, παρατηρήθηκε μία ανάκαμψη της ιδιωτικής καταναλωτικής δαπάνης στο τρίτο τρίμηνο, μετά την πτώση του δεύτερου τριμήνου, η οποία αντανάκλαται στις ποσοστιαίες μεταβολές², βάσει των εποχικά διορθωμένων στοιχείων αλυσωτών δεικτών όγκου. Έτσι, η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε με ρυθμό 1% στο τρίτο τρίμηνο, μετά την πτώση -12% στο δεύτερο τρίμηνο του 2020 σε σχέση με τα αντίστοιχα του 2019, ενώ αυξήθηκε με εντυπωσιακό ρυθμό 15,3% μετά τη μείωση -12,3% σε σχέση με τα αμέσως προηγούμενα τρίμηνα (βλ. Διάγραμμα 1.1.5).

Ωστόσο η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, συνεχίστηκε και στα τρία τρίμηνα, καθώς κινήθηκε από 69,76% του ΑΕΠ στο πρώτο τρίμηνο του 2020, σε 70,54% στο δεύτερο τρίμηνο και

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.4

Εξέλιξη της ιδιωτικής κατανάλωσης και των άλλων συνιστωσών της ζήτησης ως ποσοστού του ΑΕΠ (προσέγγιση δαπάνης) (εποχικά διορθωμένα στοιχεία σε τρέχουσες τιμές)

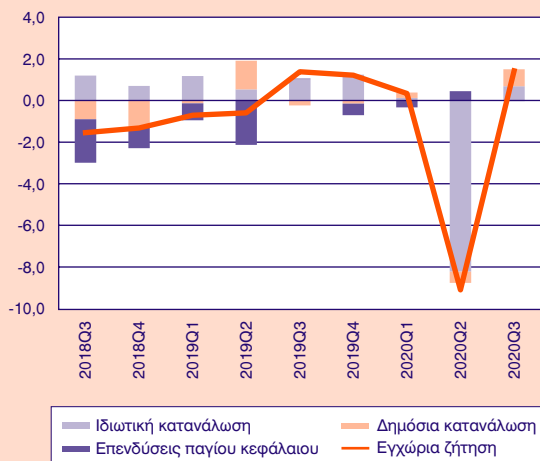

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

1. Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, Δελτίο τύπου ΕΛΣΤΑΤ, 4 Δεκεμβρίου 2020.

2. Οι ποσοστιαίες μεταβολές υπολογίζονται με τον τύπο $\frac{(X_t - X_{t-1})}{X_{t-1}}$.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.5
Συμβολή στον ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ:
Επιμέρους συνιστώσες της εγχώριας ζήτησης

Πηγή: Εθνικοί Λογαριασμοί, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

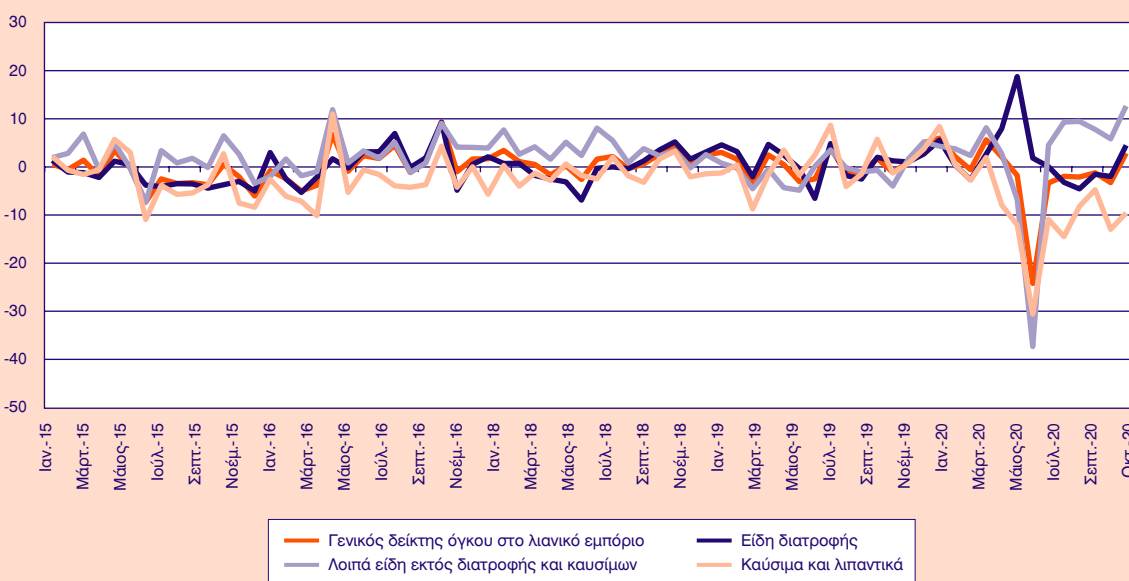
78,27% στο τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους (Διάγραμμα 1.1.4). Η δημόσια κατανάλωση αντίθετα, ενώ αυξήθηκε από 20,30% στο πρώτο τρίμηνο σε 23,39% του ΑΕΠ στο δεύτερο τρίμηνο, μειώθηκε σε 22,93% του ΑΕΠ στο τρίτο τρίμηνο. Παρόμοια, ο ακαθάριστος σχημα-

τισμός κεφαλαίου (παγίου κεφαλαίου και μεταβολής αποθεμάτων) ως ποσοστό του ΑΕΠ διακυμάνθηκε, καθώς παρουσίασε αύξηση μεταξύ του πρώτου και δεύτερου τριμήνου από 12,24% σε 16,39%, αλλά μείωση στο τρίτο τρίμηνο σε 13,45%. Η πιο σαφής και εντυπωσιακή τάση ήταν η ραγδαία αύξηση του αρνητικού εμπορικού ισοζυγίου από -2,30% στο πρώτο τρίμηνο του 2020 σε -10,32% στο δεύτερο τρίμηνο και -14,66% στο τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους. Με αυτό τον τρόπο συνεχίστηκε και βάθυνε η ανατροπή του εμπορικού ισοζυγίου υπέρ των εισαγωγών που είχε την αφετηρία της στο τελευταίο τρίμηνο του 2019, υποδεικνύοντας ότι οι επιπτώσεις της πανδημίας σε αυτό τον ευαίσθητο τομέα για την ελληνική οικονομία είναι σημαντικές.

Αναιμική η ανάκαμψη του λιανικού εμπορίου λίγο πριν το δεύτερο κύμα της επιδημίας Covid-19

Στο Διάγραμμα 1.1.6 παρουσιάζεται η εξέλιξη του λιανικού εμπορίου βάσει των μηνιαίων στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ. Όπως είναι φανερό, σε όρους γενικού δείκτη, η πτωτική πορεία συνεχίστηκε όλο το καλοκαίρι και τον Σεπτέμβριο με ποσοστιαίες μεταβολές που κυμαίνονταν μεταξύ -1,21% και -3,27%, ενώ μόνο τον Οκτώβριο φάνηκε ο δείκτης να ανακάμπτει με θετική μεταβολή 2,84%. Το ίδιο μοτίβο παρατηρείται στα είδη διατροφής τα οποία, μετά την εντυπωσιακή άνοδο στη διάρκεια του πρώτου lockdown γνώρισαν αρνητι-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.6
Ποσοστιαίες μεταβολές γενικού δείκτη όγκου και δεικτών στις κύριες κατηγορίες καταστημάτων στο λιανικό εμπόριο

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

κούς ρυθμούς μεταβολής, μεταξύ -1,53% και -4,56%, ενώ τον Οκτώβριο πέρασαν σε θετικό ρυθμό μεταβολής, 4,49%. Δεν ισχύει το ίδιο για τα καύσιμα και τα άλλα είδη εκτός διατροφής και καυσίμων. Τα καύσιμα συνέχισαν την πτωτική τους πορεία με αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής, μεταξύ -4,72% και -14,50%, για όλο το διάστημα μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου 2020. Αντίθετα, τα άλλα είδη κατέγραψαν σταθερά θετικούς ρυθμούς, μεταξύ 5,83% και 12,67%, στην ίδια περίοδο. Σε γενικές γραμμές η τάση που παρατηρήθηκε στο διάστημα Ιουνίου-Οκτωβρίου 2020, δηλαδή το μεσοδιάστημα μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου κύματος της πανδημίας, ήταν αρνητική για τον γενικό δείκτη (μέση τιμή -1,14%), τα είδη διατροφής (-1,35%) και τα καύσιμα (-9,99%) αλλά θετική για τα λοιπά είδη εκτός διατροφής και καυσίμων (μέση τιμή 9,02%). Άρα οι εξελίξεις στο λιανικό εμπόριο τους μήνες αυτούς, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, ήταν αρνητικές με μοναδική εξαίρεση τον κλάδο των λοιπών ειδών εκτός διατροφής και καυσίμων.

Οι προσδοκίες στο λιανικό εμπόριο παρέμειναν σε καθολική τροχιά λόγω της πανδημίας

Παρατηρώντας τους δημοσιευμένους από την EUROSTAT δείκτες εμπιστοσύνης (Διάγραμμα 1.1.7) οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η καθοδική τάση που είχε την αφετηρία της τον Μάρτιο του 2020 συνεχίστηκε και στους επόμενους μήνες μέχρι τον Δεκέμβριο

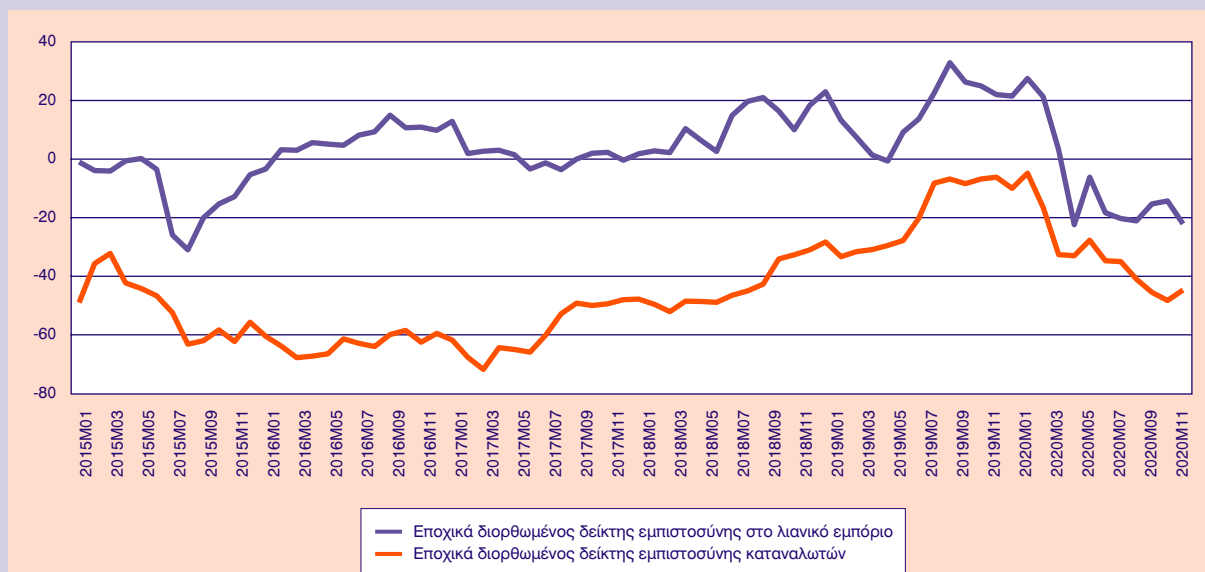
του 2020. Πράγματι, παρά την πρόσκαιρη ανάκαμψη τον Ιούνιο του 2020 τόσο του δείκτη εμπιστοσύνης καταναλωτών όσο και του δείκτη εμπιστοσύνης στο λιανικό εμπόριο και την αύξηση του τελευταίου δείκτη τον Οκτώβριο και Νοέμβριο του ίδιου έτους, η πτωτική τάση στις προσδοκίες ήταν σαφής για όλο το δεύτερο εξάμηνο του 2020, υποδεικνύοντας την εδραίωση ενός αρνητικού κλίματος λόγω της αναμονής των νέων κυμάτων της πανδημίας.

1.1.2.2. Επενδύσεις

Μικρή αύξηση των επενδύσεων στο τρίτο τρίμηνο αλλά μείωση της συμβολής των κατασκευών

Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου αυξήθηκε σε 4.906 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές στο τρίτο τρίμηνο του 2020, από 4.527 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο και 4.486 εκατ. ευρώ στο πρώτο τρίμηνο του ίδιου έτους. Αντίθετα, σε όρους αλυσωτών δεικτών όγκου παρατηρούμε διακύμανση του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου, καθώς αυτός μειώθηκε ελαφρά σε 4.708 εκατ. ευρώ στο τρίτο τρίμηνο του 2020 από 4.729 εκατ. ευρώ στο δεύτερο τρίμηνο, όταν είχε αυξηθεί από 4.626 εκατ. ευρώ που ήταν στο πρώτο τρίμηνο. Η δεύτερη τάση παρατηρείται και σε όρους ποσοστιαίων μεταβολών τόσο ως προς το προηγούμενο τρίμηνο όσο και ως προς το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Βάσει των εποχικά διορθωμένων στοιχείων αλυσωτών δεικτών όγκου, στο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.7
Δείκτης εμπιστοσύνης στο λιανικό εμπόριο

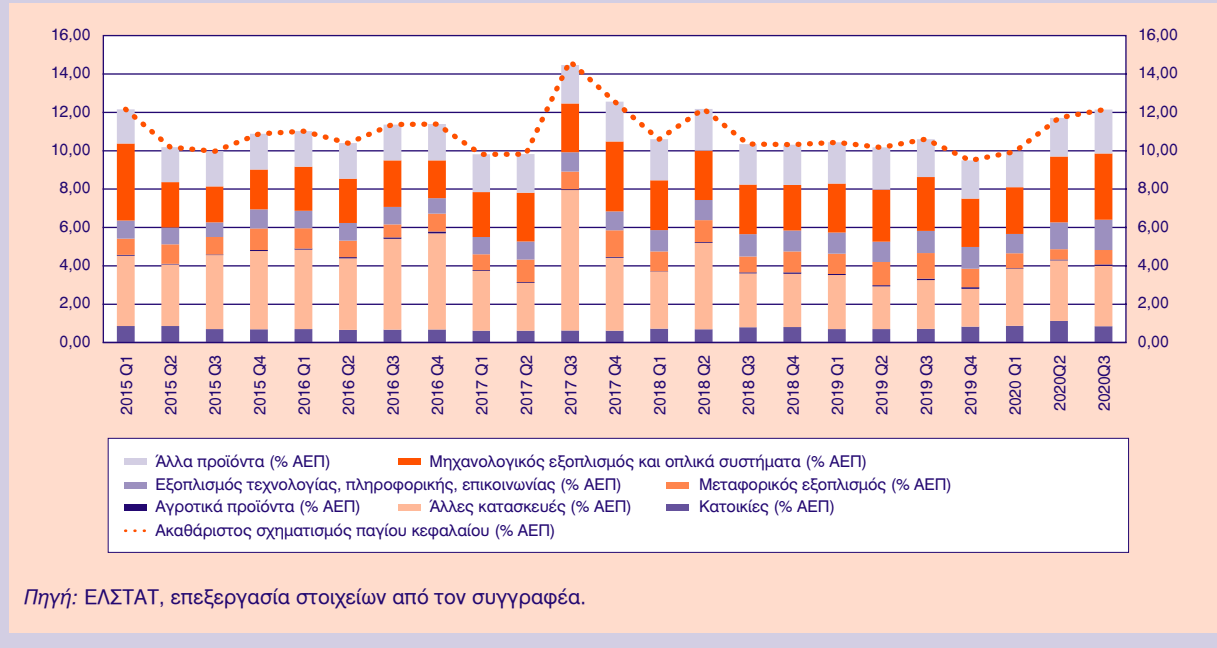

Πηγή: EUROSTAT, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

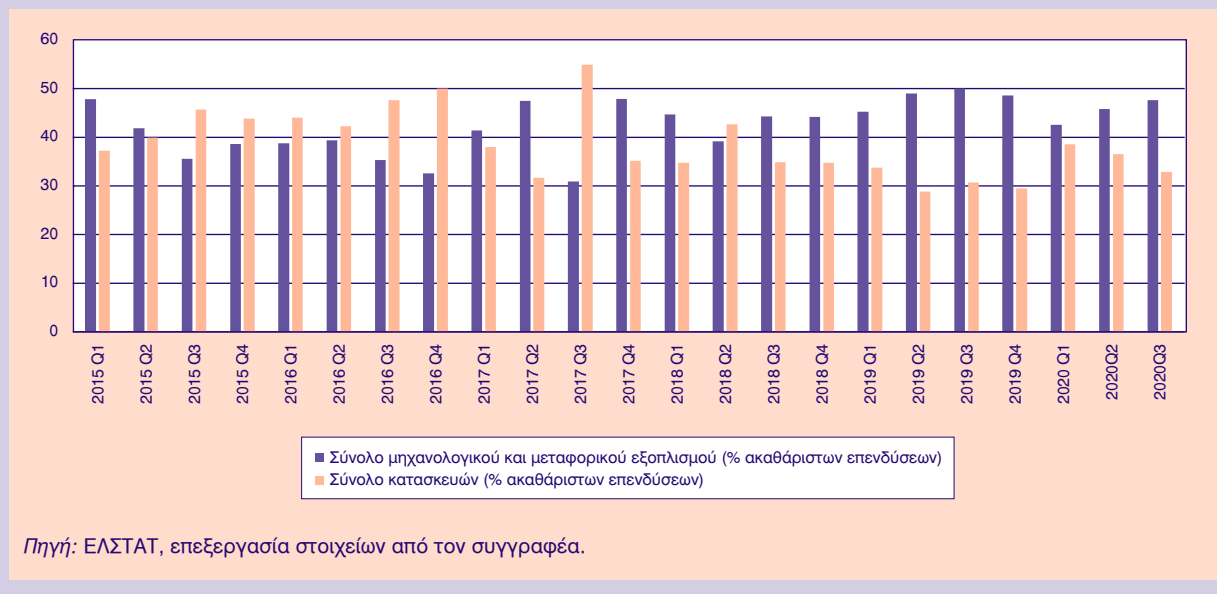
τρίτο τρίμηνο έχουμε μικρή αρνητική μεταβολή -0,4%, ενώ στο δεύτερο τρίμηνο θετική 2,2% ως προς το προηγούμενο τρίμηνο του 2020. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι ποσοστιαίες μεταβολές σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους 2019 ήταν -0,3% και 4,6%, αντίστοιχα.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη της συμβολής των επενδύσεων και των συνιστωσών τους στο ΑΕΠ (Διάγραμμα 1.1.8). Ο ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου και οι περισσότερες από τις συνιστώσες του αύξησαν τη συμβολή τους στο τρίτο τρίμηνο σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2020. Αν εξετά-

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.8
Εξέλιξη των επενδύσεων και της σύνθεσής τους ως ποσοστού του ΑΕΠ
(εποχικά διορθωμένα στοιχεία σε τρέχουσες τιμές)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.9
Μηχανολογικός και μεταφορικός εξοπλισμός και κατασκευές ως ποσοστό του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου

σουμε ιδιαίτερα τον μηχανολογικό και μεταφορικό εξοπλισμό, τόσο στο σύνολό, του όσο και στις επιμέρους κατηγορίες που τον απαρτίζουν, παρατηρούμε την ίδια θετική τάση στο τρίτο τρίμηνο του 2020, σε αντίθεση με τις κατοικίες και τις άλλες κατασκευές, όπου η τάση είναι αρνητική. Σε όρους ποσοστιαίων μεταβολών σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, στο σύνολο των κατασκευών παρατηρούμε αρνητικούς ρυθμούς της τάξης του -6,73% στο τρίτο τρίμηνο του 2020, ενώ για το σύνολο του μηχανολογικού και μεταφορικού εξοπλισμού ο θετικός ρυθμός είναι της τάξης του 7,83% για το ίδιο τρίμηνο.

Ο μηχανολογικός και μεταφορικός εξοπλισμός παίρνει το προβάδισμα έναντι των κατασκευών

Παρατηρώντας τις δύο κύριες συνιστώσες των ακαθάριστων επενδύσεων, αναδεικνύεται η αντιστροφή της τάσης αύξησης του ειδικού βάρους των κατασκευών που επικρατούσε στο τελευταίο τρίμηνο του 2019 και στο πρώτο τρίμηνο του 2020. Πράγματι, από το δεύτερο τρίμηνο του 2020 το μερίδιο των κατασκευών στο σύνολο των ακαθάριστων επενδύσεων μειώθηκε σε 36,53% (από 38,55% στο πρώτο τρίμηνο του 2020) και περαιτέρω σε 32,87% στο τρίτο τρίμηνο του 2020. Αντίθετα, το μερίδιο του μηχανολογικού και μεταφορικού εξοπλισμού αυξήθηκε από 42,54% στο πρώτο τρίμηνο του 2020 σε 45,78% στο δεύτερο τρίμηνο και 47,62% στο τρίτο τρίμηνο του 2020 (Διάγραμμα 1.1.9).

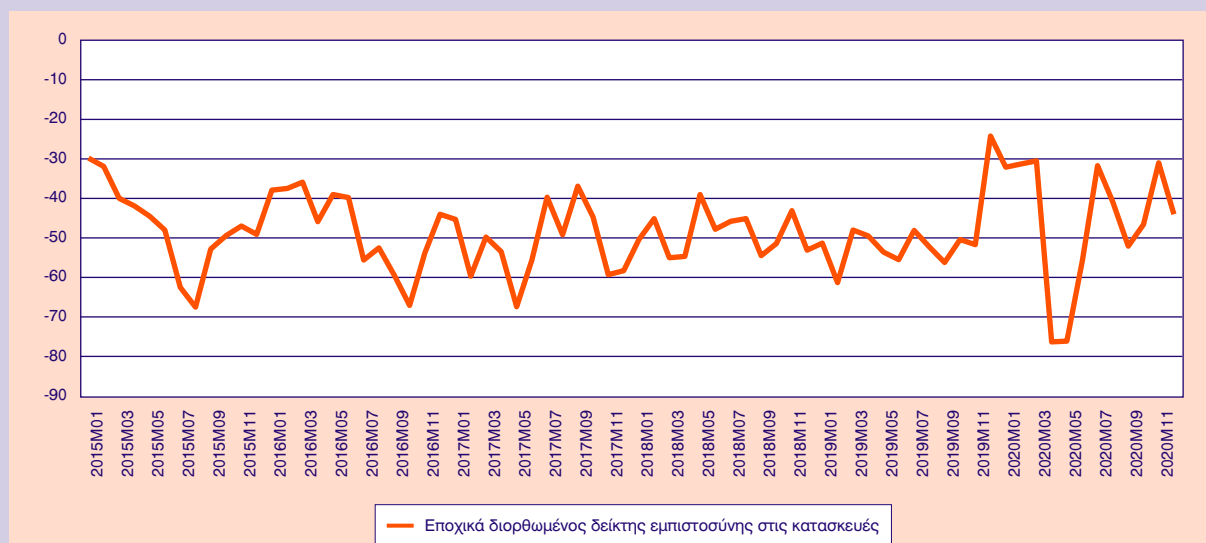
Οι προσδοκίες στον τομέα των κατασκευών συνέχισαν τη διακύμανσή τους χωρίς σαφή τάση

Η εξέλιξη των επιχειρηματικών προσδοκιών στον τομέα των κατασκευών παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1.1.10, από το οποίο όμως δεν μπορούν να προκύψουν ασφαλή συμπεράσματα για τη μελλοντική εξέλιξη των επενδύσεων στον τομέα αυτό. Ο δείκτης εμπιστοσύνης, μετά τη σημαντική πτώση του τον Απρίλιο του 2020 και τη διατήρησή του σε χαμηλά επίπεδα τον Μάιο, ανέκαμψε τους μήνες Ιούνιο-Ιούλιο και Οκτώβριο-Νοέμβριο, ενώ μειώθηκε τόσο τον Αύγουστο όσο και τον Δεκέμβριο. Η έλλειψη σαφούς τάσης αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι ο δείκτης τον Σεπτέμβριο του 2020 (-52,1) έπεσε περίπου στο επίπεδο που είχε τον Νοέμβριο του 2019 (-51,7), ενώ τόσο τον Ιούλιο του 2020 όσο και τον Νοέμβριο του 2020, που κατέγραψε τις υψηλότερες τιμές της περιόδου, κυμάνθηκε κοντά στο -31,0.

1.1.2.3. Συμπεράσματα

Από την παραπάνω ανάλυση φαίνεται ότι η ελληνική οικονομία στο μεσοδιάστημα μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου κύματος της πανδημίας Covid-19 δεν πρόλαβε να κερδίσει το χαμένο έδαφος και να ανακάμψει αισθητά στις διάφορες συνιστώσες της ζήτησης. Η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε μεν ονομαστικά και ως ποσοστό του ΑΕΠ, αλλά μειώθηκε σε όρους αλυσωτών δεικτών όγκου. Ιδιαίτερα, η ανάκαμψη στο

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.1.10
Δείκτης εμπιστοσύνης στις κατασκευές

Πηγή: EUROSTAT, επεξεργασία στοιχείων από τον συγγραφέα.

λιανικό εμπόριο ήταν αδύναμη με αρνητικές μεταβολές στους δείκτες για το μεγαλύτερο τμήμα του μεσοδιαστήματος αυτού, ενώ οι προσδοκίες σε αυτό δεν ανέκαμψαν ουσιαστικά. Οι ακαθάριστες επενδύσεις, αυξήθηκαν ελαφρά με προβάδισμα του μηχανολογικού και μεταφορικού εξοπλισμού εις βάρος των κατασκευών, ενός κλάδου στον οποίο οι προσδοκίες παραμένουν ασαφής οδηγός για τη μελλοντική εξέλιξή του. Ωστόσο, η πιο εντυπωσιακή και ανησυχητική εξέλιξη στα τρία πρώτα τρίμηνα του 2020 ήταν η σταθερο-

ποίηση και εμβάθυνση της ανατροπής στο εμπορικό ισοζύγιο με κυριαρχία των εισαγωγών εις βάρος των εξαγωγών. Η επιστροφή σε θετικό εμπορικό ισοζύγιο πρέπει να αποτελέσει μία από τις προτεραιότητες της αναπτυξιακής πολιτικής, παράλληλα με την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας, καθώς αποτελεί αντανάκλαση των βαθύτερων χαρακτηριστικών ανταγωνιστικότητας, εξωστρέφειας και μακροπρόθεσμου παραγωγικού προσανατολισμού της οικονομίας.